

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามอาชีพ อายุ และการ ศึกษาต่างกันต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่

1.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

2. สมมติฐานการวิจัย

2.1 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพ อายุ และการศึกษาดูกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำนวน 648 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่น. 2553 : 3)

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำนวน 248 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณตามสูตรของทาร์ยามาน (รังสรรค์ สิงหเลิศ. 2543 : 30-45)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามรายการ (Check Lists) จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) (รังสรรค์ สิงหเลิศ. 2543 : 30-45) โดยมี 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าชุมชนรวมทั้งสิ้น 17 ชุมชน เพื่อขอความร่วมมือ และประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนที่ผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.4.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ใช้แบบสอบถามจำนวน 248 ฉบับ และประสานความร่วมมือกับหัวหน้าชุมชนทั้ง 17 ชุมชน และเวลา 2 สัปดาห์ จึงจะเดินทางไปเก็บแบบสอบถามดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ปรากฏว่าสมบูรณ์และถูกต้องทุกฉบับ

3.5.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.5.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อโดยกำหนดไว้ 5 ระดับตามวิธีการของ ลิเคิร์ท (Likert) (รังสรรค์ สิงห์เลิศ.2544:30-45)

3.5.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนน แล้วนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และ F -test (One Way ANOVA) และหากพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD. (least Significant Different) ของ Scheffe' (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2544:30-45)

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัย การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฟ้าไร่ อำเภอฟ้าไร่จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1. จำแนกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมา อาชีพรับจ้าง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ถัดมา อาชีพค้าขาย จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 และสุดท้าย อาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4

1.2. จำแนกตามการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 รองลงมา ระดับปริญญาตรีขึ้นไปจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ถัดมา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 สุดท้าย ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3

1.3. จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมา อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ถัดมา อายุระหว่าง

26-40 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 สุกท้าย อายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

2. ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามธรรมนูญของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่จังหวัดหนองคาย โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.47$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.38$) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.37$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.33$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.08$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.94$) พิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เทศบาลบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ด้วยความถูกต้อง และยุติธรรม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมีความเป็นธรรมกับทุกคน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาลมีความชัดเจน ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาลได้อย่างอิสระ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เทศบาลเผยแพร่ร่างกฎ ระเบียบ ข้อบังคับก่อนการประกาศใช้

2.2 ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ผู้บริหารเทศบาลมีคุณธรรมอย่างเหมาะสม เทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาตนเองด้วยหลักคุณธรรม เทศบาลยึดมั่นความถูกต้องดีงามในการดำเนินงาน เทศบาลบริหารงานด้วยหลักคุณธรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลยึดมั่นหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของเทศบาลได้อย่างอิสระ เทศบาลบริหารงานด้วยความสุจริต โปร่งใสประชาชนรับรู้การดำเนินงานของเทศบาลอย่าง โปร่งใส ประชาชนรับรู้เรื่องการจัดซื้อ จัดจ้าง ของเทศบาลอย่างเปิดเผย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลอย่างอิสระ

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ประชาชนมีส่วนในการแก้ไข ปัญหาชุมชน ประชาชนมีโอกาสในการเสนอแนะทางพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาชุมชน ประชาชนมี

ส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ข้อดี ข้อเสีย เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาล และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานของเทศบาล

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารเทศบาลมุ่งมั่นปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ผู้บริหารเทศบาลดำเนินการตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ เทศบาลเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาชุมชน เทศบาลดำเนินงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทันทั่วถึง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เทศบาลรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ เทศบาลดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนบุคลากรในเทศบาลมีความเหมาะสม เทศบาลมีวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เทศบาลมีวัสดุอุปกรณ์เหมาะสมกับการกิจ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เทศบาลใช้จ่ายงบประมาณด้วยความประหยัด

3. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามธรรมนูญของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม อาชีพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามธรรมนูญของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม จำแนกตาม อาชีพ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า

3.1. คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพเกษตรกรมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมนูญของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพค้าขาย

3.2. คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพค้าขาย มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมนูญของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพข้าราชการ

3.3. คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพค้าขาย มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคายโดยรวม แตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพรับจ้าง

3.4. คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพรับจ้าง มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคายโดยรวม แตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพข้าราชการ

4. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม การศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า

4.1 คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษามัธยมตอนปลาย

4.2. คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส.

4.3. คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

4.4. คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส.

4.5. คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

4.6. คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวศ.

5. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม อายุ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า

5.1. คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 18-25 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

5.2. คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 26-40 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

5.3. คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 41-50 ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม แตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

5. อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้วิจัย การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย พบว่าระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การที่ผลการวิจัย การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฝ้ายไร่ อำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย อาจเป็นเพราะว่า

1.1. ผู้บริหารของเทศบาลยังไม่ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้กับประชาชนซึ่งสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบของหลักธรรมาภิบาล บางนโยบาย อาจจะยังไม่สามารถดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมได้และอาจยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังไม่อาจแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้ทันที่ที่ตั่งนั้น เทศบาลควรดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายที่วางไว้ให้เห็นเป็นรูปธรรมตลอดทั้งมองปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นให้ลึกซึ้ง ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบ ของหลักธรรมาภิบาล

1.2. การดำเนินงานตามแผนและโครงการ เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาล มีโครงการ/กิจกรรมเป็นจำนวนมากไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับซึ่งมีจำนวนน้อย จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้อย่างทั่วถึง

1.3. วัสดุอุปกรณ์ ในการดำเนินงาน และการจัดซื้อ จัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ ควรมีการประมูลอย่างเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประมูล โดยเปิดประกาศไว้หน้าเทศบาลหรือส่งไปที่ชุมชนทั้ง 17 ชุมชน ที่สำคัญฝ่ายบริหาร และพนักงานเจ้าหน้าที่ควรใช้วัสดุอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ประชาชนที่เข้าไปใช้บริการได้อย่างคุ้มค่า เพื่อให้สอดคล้องกับรับการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า ตลอดทั้งหลักความโปร่งใสและหลักความรับผิดชอบ ของหลักธรรมาภิบาล

1.4. งบประมาณ เทศบาลใช้จ่ายงบประมาณในโครงการต่างๆ ไม่ค่อยจะคุ้มค่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า ของหลักธรรมาภิบาล ไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ จะเห็นได้จากโครงการที่เทศบาลได้ดำเนินงานอยู่ในขณะนี้หลายๆ โครงการ เช่น โครงการสร้างสวนสาธารณะ โครงการบำบัดน้ำเสีย โครงการสร้างถนนคอนกรีต เป็นต้น ดังนั้นทางเทศบาลควรดำเนินการ โครงการต่างๆ ให้คุ้มค่าเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า ของหลักธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเฝ้าไร่

ซึ่งสอดคล้องกับ สุวกิจ ศรีปีดดา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม พบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคามมีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีค่าระดับการปฏิบัติงานเป็นร้อยละ 66.182

ดังนั้น การดำเนินงานของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ จึงอยู่ระดับปานกลาง ประชาชนยังให้ความไว้วางใจการบริหารงานผู้บริหารชุดนี้ ดำเนินงานได้ตรงตามกับหลักธรรมาภิบาลอยู่

ในระดับที่น่าพอใจของคณะกรรมการชุมชน แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อบกพร่องอีกหลายประการที่เทศบาลต้องรีบดำเนินการ โดยเร็ว ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ การเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลทางราชการ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน การบริหารงานด้วยความโปร่งใส การดำเนินงานโดยยึดหลักนิติธรรม ซึ่งยังมีไม่มากเท่าที่ควร

2. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฟ้าไร่ อำเภอตามอาชีพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฟ้าไร่ อำเภอฟ้าไร่ จังหวัดหนองคาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่ผลการวิจัย คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฟ้าไร่ อำเภอฟ้าไร่ จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า อาชีพของคณะกรรมการชุมชนมีความหลากหลายมีแนวคิดทัศนคติต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฟ้าไร่ ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีแนวคิดต่างจากคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพค้าขาย เนื่องจากว่า อาชีพเกษตรกร มุ่งทำงานในเรื่องของการเกษตรเวลาส่วนมากที่ใช้ไปในชีวิตประจำวันก็อยู่ที่การเกษตรไม่ค่อยมีเวลาในการสนใจรับรู้การดำเนินงานของเทศบาลเท่าที่ควร และอาชีพค้าขายก็เป็นอาชีพที่มีการพบปะสนทนาผู้คนที่มาซื้อขายจากประชาชนที่มีหลากหลายสาขาอาชีพ และได้รับรู้ข้อมูลสาระสนเทศจากประชาชนที่มาซื้อสินค้า และร่วมสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง และได้รับความรู้การดำเนินงานของเทศบาล เช่น ได้รับรู้การจัดซื้อจัดจ้างอย่างอิสระ ได้รับรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาชุมชน การกำหนดแผนพัฒนาเทศบาล และได้มีโอกาสในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของเทศบาลได้อย่างอิสระ เป็นต้น

2. คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพค้าขายยังมีทัศนคติแตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพรับจ้าง เนื่องจากว่า กลุ่มอาชีพรับจ้างมุ่งทำงานในสถานที่ทำงานที่ตนทำงานซึ่งจำกัดวงแคบ หรือบางครั้งไม่สามารถสนทนาแบบนั่งคุยกันเป็นกิจลักษณะและนำเอาประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของการดำเนินงานมาสนทนากันมากเท่าไรหรอก เนื่องจากเงื่อนไขทางด้านเวลาที่เร่งรัดให้งานเสร็จตรงตามกำหนดของนายจ้าง เวลาที่จะมานั่งสนทนากันก็ยาก และความคิดเห็นก็จะอยู่ในวงแคบไม่กว้างมากเท่ากับอาชีพค้าขายที่ต้องพบปะผู้คนที่มาซื้อ

ของอยู่เป็นประจำ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจะพบว่า การมีส่วนร่วม มีน้อย และยิ่งอาชีพรับจ้างที่ไม่ได้มีโอกาสได้สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดด้วยแล้วก็ยิ่งจะไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อีกด้วย และยิ่งมีความคิดที่แตกต่างจากอาชีพค้าขายมากขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นหลักการมีส่วนร่วม และประเด็นหลักความโปร่งใสของการบริหารงานของเทศบาลที่อยู่ในระดับน้อย

3. อาชีพข้าราชการที่มีทัศนคติแตกต่างกับอาชีพรับจ้าง เนื่องจากว่า อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีความรู้ทำให้รู้การทำงาน of เทศบาล ได้อย่างดี รู้จักระบบการดำเนินงานของภาครัฐเป็นอย่างดี เพราะเทศบาลดำเนินงาน โดยยึดระบบราชการ ในการบริหารงานบ้านเมือง ดังนั้น ไม่ว่าเทศบาลจะดำเนินงาน ในลักษณะใดก็ตามก็ล้วนแล้วแต่ยึดระบบราชการ อาชีพรับราชการจึงสามารถรับรู้และเข้าใจกับการดำเนินงานของเทศบาลมาก ย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากอาชีพรับจ้าง ไม่ว่าเทศบาลจะดำเนินงานด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ หลักความคุ้มค่า ก็ย่อมมีวิจารณญาณที่ละเอียดอ่อนมากกว่าในการพิจารณาการทำงาน of เทศบาล

ซึ่งสอดคล้องกับ วรพจน์ ประจิตวิติ (2545 : 54 - 57) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี อาชีพ แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วิทยา บุญยะเวชชีวิน (2542 : 87 - 88) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นต่างกัน สอดคล้องกับ สามารถ ก้อนจันทร์ (2541 : 58 - 61) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลขามใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า อาชีพต่างกัน ที่เข้ามาอยู่ในตำบล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของตามเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฟ้าไร่ อำเภอฟ้าไร่ จำแนกตามการศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฟ้าไร่ อำเภอฟ้าไร่ จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่ผลการวิจัย คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลฟ้าไร่ อำเภอฟ้าไร่ จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ทัศนคติ ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลมีความแตกต่างกันเล็กน้อยแค่ไหน ซึ่งความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลก็มีความแตกต่างกัน ตามระดับการศึกษาแต่ละระดับของคณะกรรมการชุมชน ดังนี้

1. คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นแตกต่างจาก คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากว่าระดับประถมศึกษาเป็นการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานทุกกระบวนการวิชา ซึ่งยังไม่ได้มีการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อนเท่าไหร่นัก แนวคิด ก็เป็นในลักษณะที่อยู่ในช่วงแคบๆ ยังไม่มีทวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นแต่เพียงว่า จดจำแล้วปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานขั้นต้นของทุกวิชา เมื่อแสดงความคิดเห็นก็จะอยู่ในช่วงแคบๆ ยังไม่ลึกลงไป ในรายละเอียดเท่าไหร่นัก และในกรณีของการศึกษาระดับมัธยมปลายก็จะเป็นระดับที่เริ่มมีการเรียนรู้ในระดับที่เข้มข้นขึ้นมา ถือได้ว่าเป็นการยกระดับการคิดที่เป็นระบบขึ้นม่อีกขั้นหนึ่ง และเป็นการมองปัญหา มองประเด็นของปัญหาได้ละเอียดขึ้น

2. คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ปวส. และระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ก็มีแนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานแตกต่างกันกับคณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาข้างต้น

3. คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาระดับนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรีขึ้นไป เนื่องจากว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาต้น เป็นช่วงที่เริ่มเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ที่มีการคิดอย่างเป็นระบบอีกขั้นหนึ่ง มีระเบียบ วิธีการคิดที่เพิ่มขึ้นอีกขั้นหนึ่ง แต่ก็ยังเป็นระดับต้นอยู่ ซึ่งยังไม่มื่ออะไรที่สลับซับซ้อนขึ้นมา คือ เพิ่งจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์แบบค่อยเป็นค่อยไป ยังไม่ถึงกับยาก ดังนั้น ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการ

ดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ การเผยแพร่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การส่งเสริมให้การทำงานด้วยระบบคุณธรรมของเทศบาล การรับรู้การจัดซื้อจัดจ้างอย่างเปิดเผย การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามุมชน เป็นต้น ก็ยังไม่ละเอียดเท่าที่ควรนัก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างกับคณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรีขึ้นไป ก็จะพบว่า มีความแตกต่างกันในด้านความคิด และการตัดสินใจในการแสดงความคิดอย่างมาก

สอดคล้องกับ สุวรรณ ทองคำ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ แพทยา แก้วพวง (2533: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้แก่ การมีระดับการศึกษาสูง

ดังนั้น คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาสูงกว่าเป็นผู้ที่มีหลักการคิดวิเคราะห์ได้ คิดว่า มองการดำเนินงานของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ ได้ละเอียดกว่าและเห็นประโยชน์ความสำคัญของการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล อีกทั้งคณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มีการศึกษาสูงขึ้น ระดับความคิดเห็นก็จะสูงขึ้นตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จำแนกตาม อายุ โดยรวมและรายด้าน พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่ผลการวิจัย คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ช่วงอายุมีผลต่อการแสดงทัศนคติความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ต่อการ

คำนิยามตามหลักธรรมาภิบาล เนื่องจากประสบการณ์ ความคิดของคนแตกต่างกันในแต่ละช่วงวัย ความสามารถในการมองปัญหา และตระหนักในปัญหาที่ต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงาน ในการแก้ไขปัญหา และในการปฏิบัติงาน รวมทั้งทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานก็มีลักษณะที่ลึกซึ้งต่างกัน ย่อมจะมีความเห็นต่ออัน โขบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ละเอียดอ่อนแตกต่างกัน ไปตามประสบการณ์ที่เข้าร่วมเป็นกรรมการ ยิ่งอายุมากขึ้นก็ยิ่งมีความคิดอ่าน ละเอียดขึ้น ประกอบกับการได้เห็นความเป็นไปในการดำเนินงานของเทศบาลมาหลายยุคหลายสมัย ย่อมจะมีการเปรียบเทียบได้ดีกว่าผู้ที่มีช่วงอายุน้อยกว่า

ซึ่งสอดคล้องกับ สุรปริษา ลาภบุญเรือง (2530: 65-67) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภออมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก และปัจจัยทางด้านอายุที่ต่างกันมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับ สุรพล สายสัมพันธ์ (2530:56 - 57) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรที่เหมาะสมในการพัฒนาหมู่บ้าน กรรมการหมู่บ้านอายุต่ำกว่า 35 ปี มีส่วนร่วมในกิจกรรมสูงสุด กรรมการหมู่บ้านจะมีส่วนร่วมในโครงการที่หมู่บ้านริเริ่มจัดทำมากกว่า โครงการประเภทอื่นๆ

ดังนั้น คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ ต่างกันจะมีประสบการณ์การเรียนรู้การทำงานร่วมกับเทศบาลต่างกันด้วย และรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน โดยเฉพาะคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุมาก จะเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมาก และจะใช้ประสบการณ์นั้นตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานของเทศบาลในด้านต่างๆ อย่างละเอียด จึงมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลต่างกัน ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีอายุสูงจะมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกับประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้การส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนและเรื่องของความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ

1.2. จากการวิจัยจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุมากขึ้นระดับความคิดเห็นจะละเอียด มองพิจารณาปัญหาจะลึกซึ้งกว่า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ ควรริบเร่งส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะคณะกรรมการชุมชนที่มีประสบการณ์น้อยควรเน้นให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ

1.3. การวิจัยพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงขึ้นระดับความคิดเห็นก็จะสูงขึ้นตามลำดับ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ ต้องให้ความสำคัญของการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ภารกิจการดำเนินงานของตนเองให้มากที่สุดซึ่งอาจจะทำได้โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของเทศบาลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการให้คณะกรรมการชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกภารกิจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เพื่อค้นหารูปแบบที่ทำให้เทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2. ควรมีการวิจัยปัญหาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงานเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรณีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะสามารถพัฒนาการบริหารงานและการดำเนินงานร่วมกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

2.3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายในการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการชุมชนและเทศบาลตำบลเฝ้าไร่ อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย